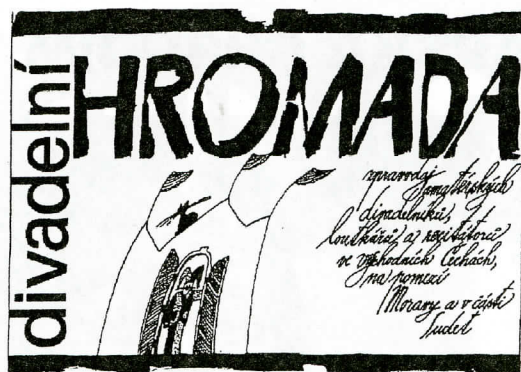
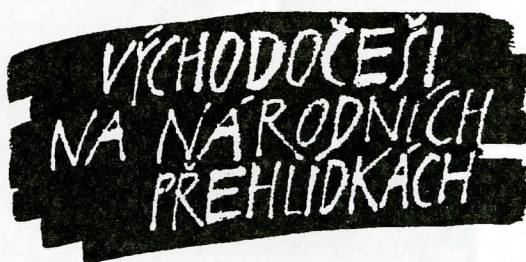

XLVII.**léto - pokračování****2006**

Z CELOSTÁTNÍ DÍLNÝ DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

referuje členka poroty
Ema Zámečnicková

„Co jste to, proboha, našemu klukovi v Trutnově říkali? Že nemůže pochopit, co se dělo za totality?!“, oslovila mne babička (jak jsem se později dozvěděla) jednoho z dětských recitátorů, kteří postoupili z krajského kola do národní přehlídky v Trutnově. „Nevím, já jsem s ním nemluvila, byl v jiném kolečku...“, opatrně se snažím reagovat. Dál se však nedostanu, neboť babička úporně bojuje za svého vnuka a nedá mi šanci se kohokoliv či čehokoliv zastat. „On si tu básničku vybral, bavila ho, dělal to jen tak, né do nějaký soutěže! Vy na to jdete příliš pedagogicky, vědecky, já když recitovala, jezdival na soutěž Jan Skácel...“ Opět učiním pokus o vysvětlení, že jsem vnukovi o totalitě nic neříkala, že jsem mu vůbec nic neříkala a že si teď u stánku, s kelímkem piva v ruce, ani nedokáži vybavit, co kluk recitoval za text a tak...

„Jo a ještě se po něm chtělo, aby si hrál, a on si na indiány už dávno nehraje.“ (Jednalo se o chlapce z 2. kategorie, 11 let.) „Ostatní jsou v nějaký lидуšce, v zušce, jak se jim snad teď říká, on ne, není na to zvyklý“. Vidím, že nemám žádnou možnost cokoliv říci, vzdávám se, vše odkývám, a když babička vítězně opustí ring, jdu vylít zvětralé pivo, neboť výše je uvedena pouze zkratka pseudorozhovoru, který trval víc než dlouho.

Co se tedy vlastně v tom Trutnově dělo? Z celé republiky se sjeli se svým dospělým doprovodem dětské recitátory, kteří zvítězili v krajských kolech soutěže v dětském přednesu. Vše se odehrávalo v příjemném domě lesnické školy, ten je v krásném parku. Účastníci byli v „lesárně“ i po dvě noci ubytování. Po příjezdu se děti rozešly do dílen, vedli je studenti katedry výchovné dramatiky DAMU Praha. Seznamovaly se, hrály, rozmlouvaly, vyměňovaly zkušenosti. Pro dospělé byl připraven seminář, se zájemci rozmlouvala zkušená Jiřina Lhotská. Kdo do dílen nechtěl, nemusel, ale byl pak poněkud stranou. Studenti připravili pro účastníky v sobotu zábavný večer. Recitovalo se v aule, většinou za úporného vedra. Prostor na recitování obrovský,

ale zase se tam všichni bez problémů vešli. Na začátku byly vyznamenání recitátorů, kteří postoupili do národního kola již po několikáté. V dílnách vylosované pořadí, každý říkal jen jeden text ve 3. a 4. kategorii byly povinné k účasti v nižších kolech soutěže texty dva, recitátor si mohl zvolit který. Každý výkon pozorně sledoval lektorský sbor, členové dostali texty už na začátku přehlídky. Po každé kategorii následovala důkladná odborná porada a pak rozborový seminář. Lektori se rozdělili do dvojic a spolu s dětmi utvořili tři kolečka, kde se ke každému výkonu podrobně hovořilo. Dospěláci sledovali průběh mimo kolečko, ale měli možnost zasahovat. Kdo byl hotov, mohl přejít k dalšímu kolečku, u našeho byl nával. Pro lektory byl zvolený postup velmi náročný, neboť nechtěli dětem zkazit radost z recitování a přitom říci podstatné připomínky.

Náš region zastupovali Jan Pohl, Michaela Šebestová, Jan Krofta, Daniel Krejčík, Adéla Černíková a Mirek Vrbický. Některé jsem měla možnost vidět v krajském kole. A jak se jim dařilo? Všichni byli výborní.

Ema Zámečnicková

55. LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM V KOSTCE

Letošní Chrudim byla ve znamení horkého a slunečného počasí, takže všichni byli značně uvaření a unavení – jak herci (někteří hráli tři představení za den), tak i my diváci, kteří jsme se snažili být u všeho. Po pravdě řečeno, letošní hlavní program zdaleka nedosahoval úrovně několika minulých let a svědčí o tom i jediná udělená cena za inscenaci. Nás Východočechy pak může těšit, že ji dostal soubor Tlupatlapa ze Svitav za inscenaci *Potichu a naglass*. Vysloužil si tak i nominaci na Jiráskův Hronov, ale už teď víme, že se letos nezúčastní – jsou dílem v zahraničí, dílem vedou dětský tábor. Tak se snad povede za rok. Dalších cen bylo uděleno celkem sedm, z toho do našich luhů a hájů jedna – Jirkovi Polehňovi za výtvarné zpracování inscenace *Tajemství pohádkových knížek*. Hlásit se můžeme také k ceně Kateřiny Štolcpartové za výtvarný plán inscenace *Lady Em* souboru Lady KALD DAMU Praha, neboť na LCH postoupil z přehlídky v Jeslíčkách.

Velmi zajímavý a vysoce kvalitní byl letos inspirativní program – *Krásný nadhasič* Naivního divadla Liberec, *Barokní opera* Divadla bratří Formanů, Jelínkovo *Svůdné J*, také *Mini-cirkus* Hanky Voříškové a manželů Kratochvilových a především *Angel* brazilského tanečníka a loutkáře Eduarda de Paiva Souzy. Tradičně se konal zahajovací Loutkářský štrůdl s pouličním divadlem, na závěr pak pouť s trhem lidových řemesel a dalšími loutkářskými vystoupeními a každý den se konaly především chrudimskou veřejností hojně navštěvované koncerty na centrálním Resselově náměstí. Probíhala řada seminářů a na závěr jsme mohli vidět vesměs velmi zajímavé ukázky jejich práce. Tradičně se konala také noční prohlídka Muzea loutkářských kultur, kde byla navíc jen pro tuto noc instalovaná výstava panáčků (lampionků) Hanky Voříškové. Tradičně loutkáři hojně navštěvovali hospodu Modrá hvězda a Loutkářskou hospůdku v Muzeu loutkář-

Mini-cirkus Hanky Voříškové, foto: Michal Drtina

ských kultur.

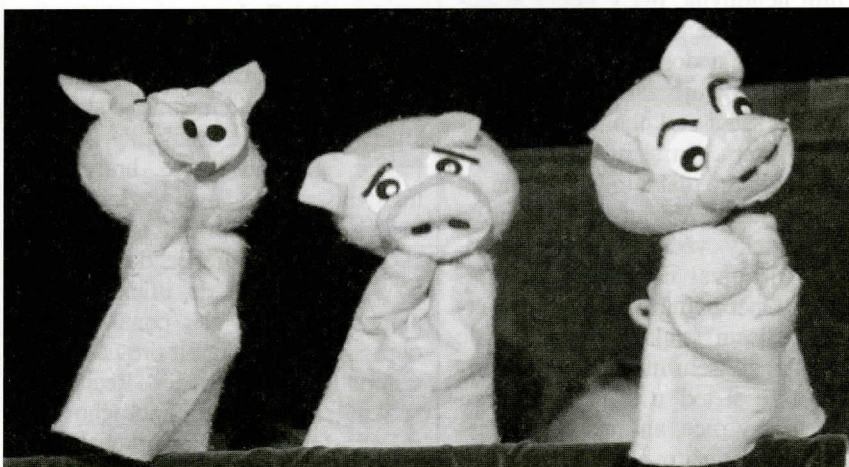
Novinkou letošního ročníku bylo Okno do loutkářských tradic, zaměřené na tradiční marionetové divadlo. Škoda jen, že nebylo uzavřeno jedním seminářem či diskusí o uvedených představeních a principech tohoto typu divadla vůbec. Úroveň těchto představení byla rozdílná, častěji problematická. Vyniklo plzeňské Spolkové loutkové divadlo V Boudě

s inscenací *Jan za chrta dán*, která byla rozhodně kvalitnější, než řada představení z hlavního programu a je škoda, že se s ní soubor nezúčastnil soutěže. Určitě by zabodoval.

Jinak až na nějaké ty zmatky se vstupenkami probíhalo všechno v relativní pohodě a tak jako všechna příjemná setkání i toto uplynulo více než rychle. Takže zas za rok!

Alena Exnarová

Tři prasátka ze ZUŠ Jaroměř, foto: Michal Drtina

OSOBNOSTI

Miloslav HÝBNER

narozen 22. 7. 1946

Slávek Hýbner slaví šedesátku. Všichni ho známe jako „hybatele“ miletínskou kulturou, jako režiséra a šéfa tamního spolku. I jako starostu obce. Po jedenácté letos Miletín pořádá Erbenův Miletín, po čtvrté. Krajskou přehlídku venkovského divadla.

Soubor dělá pro hrající ansámbl první a poslední, čepuje se místní pivo Čudla, servírují Miletínské modlitbičky, Hořické trubičky a vepřový řízek naruby, vše v radostné atmosféře. Jak by ne, když principál a starosta je divadelník.

Proto tedy, Slávku, obligátně - jak ses dostal k amatérskému divadlu?

Jsem rodák z Nového Bydžova a tam jsem s divadlem začal. Táta byl truhlář, dodával sem tam nějakou tu lať nebo prkýnko na kulisy a kousek od divadla bydlela teta, z druhé strany byla škola. Na prkna, která znamenají svět, mi dal nahlédnout můj třídní, Jarda Dušátko, kantor, muzejník a ochotník. A pak ještě jeden kantor, malíř Standa Hůtl - chodil jsem mu držet štětce, když maloval kulisy. Vůni divadla jsem spíš nasával přes terpeny. Starší brácha bydlel vedle slavné bydžovské půjčovny kostýmů fy Matějovský a Vackovi (mají taky kořeny v Miletíně), a tam jsem se rád probíral tajemným šatstvem, a občas mě jako kluka potkal i nějaký ten štek. Na gymnáziu jsem hrál v Popelce, dokonce i tančil. A moc rád vzpomínám

na bydžovskou zpěvohru Jak přišla basa do nebe od Marie Kubátové, to bylo slavné představení koncem padesátých let...

Kdy jsi dostal první velkou roli?

To už jsem byl jako kantor „umístěn“ právě do Miletína, psal se rok 1964. Začal jsem s místními ochotníky chodit na pivo do Sousedského domu, a bylo to - hrál jsem milovníky, čerty, krále v Kašpárkovi a zakleté princezně, v Pasti na myši, Camilia v Nebi na zemi... Jenomže za pár let jsem odešel za svou ženou do Litomyšle, tam jsme se v sedmdesátém prvním brali. Ona sloužila coby lékařka, já kantořil a hrál divadlo - on byl totiž zástupcem primáře jeden nadšený ochotník, Danuš Krčma, který proslul tím, že jako režisér vždy vystoupil na začátku před oponu a půl hodiny divákům vyprávěl děj a naučení ze hry! Posledním mým litomyšlským kouskem byla v roce 1975 hra Mordová rokle, s ní jsme jezdili i po mnoha přehlídkách... Jenže z Litomyšle nás osud odvál až do Janských Lázní, manželčina profese nám trochu určovala život. Tam ochotníci sice nebyli, ale jako ředitel školy jsem začal akademii, s legráckami s dětmi. Vystupovali jsme v kině pro rodiče. A střih: Jsme v Miletíně - rok 1987, miletínští ochotníci slaví výročí a mě požádali, abych s nimi secvičil nějaké divadlo. Tak jsem dvakrát týdně dojížděl z Janských Lázní a režíroval Hastrmanův kožich,

velkou taškařici s Milanem Lánským, s Růženkou Kněžourkovou... Představení jsme zahráli a miletínští opět skončili bez režiséra, já pořád jezdit nemohl. Jenže došlo k tzv. „welvet revolution“, k privatizacím, a moje žena přesídlila do dětské léčebny v Bělohradu, bydleli jsme tam na chaloupce. A po deseti letech přemlouvání jsem si dal říct a do té „miletínské řeky“ vstoupil podruhé, s dávnějším účinkováním coby kandidas vlastně už potřetí. A vidíš, osmý rok už tady režíruju, kantořím, bydlím a poslední čtyři roky starostuji. Za tu dobu jsem tady režíroval asi třináct čtrnáct her.

Bývá normální, že na venkově je kantor nejen ochotníkem, ale i organizátorem nebo pořadatelem různých kulturních „podujatí“...

Co tvoje žena, lékařka, ta se přece také podílí na miletínských představeních?

Však jsem ji poznal v Miletíně. V Praze studovala medicínu, ale do miletínského divadla chodila česat a nasazovat paruky, ráda se dívala na zkoušky a pak s námi šla do hospody, a bylo to. Protože miluje muziku, stala se mou pravou rukou při výběru hudby, hudba jí moc baví a tak ji k inscenacím sama hledá, vybírá, sestavuje, má pro to cit.

Miletínské divadlo slaví 180. výročí od první zmínky o místních ochot-

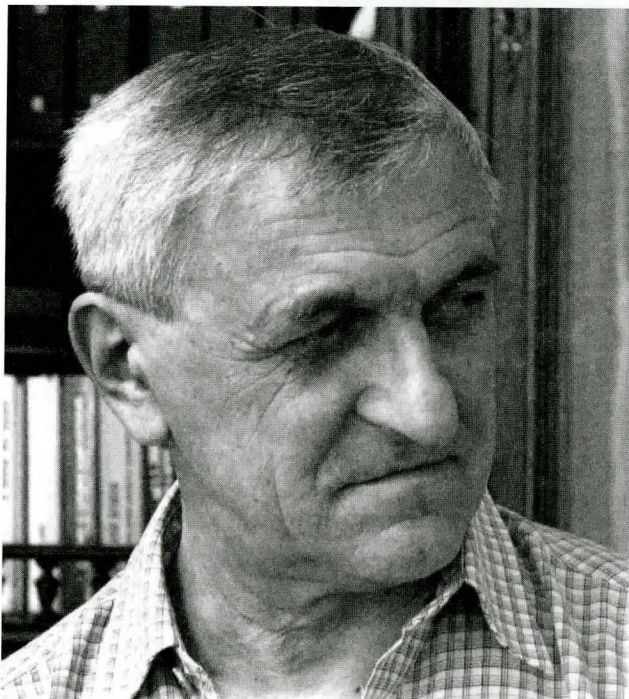

Foto: S. Gregar

nících. Je tu tedy velká tradice. I když soubor občas vypustí a chvilí si dá pauzu. Ale je tu stále vynikající publikum!

No nebývalo to vždycky. Publikum je teď „vychované“, dřív sice přišli na domácí soubor, ale s hosty bývala potíž... Ale v poslední době jsme začali hrát o sobotách, a vida! Lidi už nepovažují televizi za nejdůležitější zábavu a taky se nemusejí v pracovní den „převtělovat“ do kulturního člověka. Proto vzali zavděk, že Miletín o víkendech ožije, přijíždějí diváci z okolí a zvedly se i návštěvy hostujících souborů. Přispívají k tomu jistě i přehlídky, Erbenův Miletín, letos po jedenácté, i krajská přehlídka venkovského divadla. Lidi chodí i na představení profesionálů a je plno. (pozn. red. V roce 2005 bylo na jevišti Sousedského domu v Miletíně uvedeno celkem 24 představení!) Samotný náš soubor zahraje ročně tak dvacet představení, jezdíme po celých Čechách, od Velhartic přes Žebrák až na Moravu, už jsme hráli asi v třiceti městech. K nám naopak přijela taky spousta souborů. V Miletíně pořádáme zhruba dvě divadelní představení měsíčně, ročně na třicet představení. Hraje tu i

fasádou udiví nás udržované „zázemí“, vede kolem školy ke kostelu a zámku, obec jako z filmu... Erbenův rodný domek, podzemní chodby z 15. století, turista si přijde na své. A co slavné Miletínské modlitbičky, slavné perníky? I když já dávám přednost Erbenovým kuličkám, které mi chutnají víc než Mozartovy koule. Co se v Miletíně podařilo udělat za starosty Hübnera?

Obec jsme převzali s dluhem 17 milionů, po čtyřech letech už dlužíme jen pět a půl. Ale přitom jsme postavili nové sociálky a čističku na kempu, obec plynofikovali, připravili kanalizaci. Divadlo v Sousedském domě jsme dali do pořádku, ale to udělal soukromě miletínský soubor z toho, co vydělal na představeních. Něco jsme dostali od sponzorů, jen světelná a zvuková technika nás přišla na půl milionu. Obec, pravda, pár desítek tisíc taky přispěla. ...

Rychle jsi – z vrozené skromnosti – odběhl od svého starostenského působení. Asi proto, že by to někdo mohl považovat za předvolební agitaci... Ale co miletínská

Klicperovo divadlo, Drak, na obec s devíti sty obyvatel je to pěkná a dobře přijímaná kulturní nabídka.

Slávek Hübner je také starostou města. Rozhlédneme-li se po Miletíně, je upravený, náměstí kolem Erbenova pomníku vysypané oblázky, nové lavičky, projdeme-li Sousedským domem svítícím novou

sponzoři?

Stýblo, Stýblo, Stýblo! Ten nám pomáhá velkou měrou, však je původně taky divadelník. Ale pomáhají i drobní přispěvatelé. Je až dojemné, když paní Všečeková, stará paní a bývalá herečka, prodá barák a přinese pět tisíc na muzeum...

A propó, kdo přišel na nápad zřídit v Miletíně „Muzeum národního divadla českého podkrkonoší“?

Před pěti lety, v roce 2002, bylo 175 let divadla a v sále jsme udělali výstavu. Na ní se objevil Jirka Valenta, s nímž jsme dělali místopis. Než dojel domů do Prahy, volal, že kdyby se našla místnost, že by z toho mohlo být muzeum. A náhodou se objevil Ondra Stýblo a nabídl zámek! Na obrátku jsem Jirkovi zavola, že není jen místnost, ale celé přízemí miletínského zámku, že mi to nabídl majitel! A už to jelo. Dnes jsme před otevřením.

Na kolik ten nápad přišel?

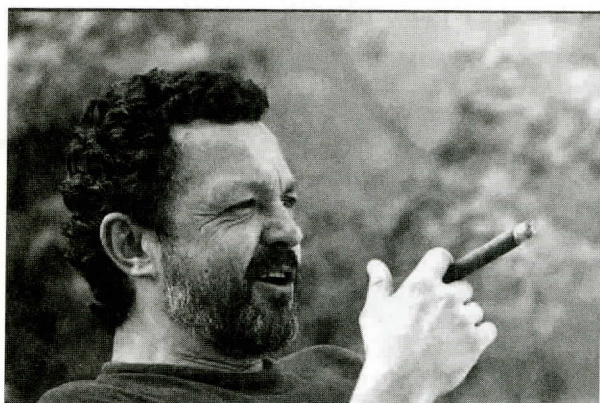
No určitě 750 tisíc. Dostali jsme grant od kraje, od Státního fondu kultury, také od Východočeských plynáren dost peněz, od Duhové energie, Vize 97 manželů Havlových, slíbil i Jan Kačer z Fondu Charty 77. Ale i malí sponzoři se nabalovali. Spoustu peněz do toho dal samozřejmě Stýblo, zaplatil všechny stavební úpravy, ten prostor byl ve zcela dezolátním stavu. Za což mu nejvíc děkujeme. A celý ten svůj majetek nám pronajal za 1 Kč měsíčně, za 12 korun ročně! V levé části přízemí se buduje i jakési kongresové či vzdělávací centrum, na různá divadelnická školení, workshopy, semináře. Dokonce se ve druhém patře buduje bydlení pro účastníky.

Takže se těšíme. Přejeme ti ještě jednou šedesát a místnímu souboru, aby v tobě stále měl takovou podporu. A Miletínu takového starostu, jakým jsi v posledních čtyřech letech byl právě ty.

Ptal se Alexandr Gregar

H R O M A D A

VE SLUŽBÁCH THALIE

Michal
DZIEDZINSKYJ

* 24. 7. 1956

Tak už je to tady, Michale.

Původně to měl být takový pelmel drobných posřehů, satirických šlehánek, kritických bodnutíček, projevečků sympatií zaslaných členy našeho souboru na můj e-mail. Jelikož, jak už to v DS Heřman bývá zvykem, na to všichni zapomněli, nebo spíš (jak ty s oblibou říkáš i o sobě) „se na to v.....“, a čas bohužel nemilosrdně kvapil k uzávěrce, zůstalo to na mně (nebo spíš na nás, neb' Jitka opět čumí přes rameno a zmítána profesionální deformací kontroluje případné pravopisné a stylistické chyby). Třeba budeme mluvit z duše i některým ostatním.

Takže, náš milý divadelní kamaráde, prezidente

DS Heřman, režisére, herče němých rolí, mejdanový sboristo, ale pro nás i v tom slova smyslu, vzácný příteli, přejeme Ti k Tvým padesátinám vše, cos' přál Ty před dvěma lety nám. (A teď zpytuj svědomí). Upřímně řečeno (ale ty to dobře víš), nerad se s tebou potkávám na jevišti při společných výstupech. Tvá fantastická schopnost (pro režiséra jistě dobrá, ale pro herce nikoliv) zapamatovat si texty všech postav, jenom ne ten svůj (byť sebekratší), vždy připraví mně, ale i všem ostatním tak horké chvílky, že se jim rádi vyhneme, když ta možnost existuje. Tvé heslo „Já sice nevím, co říct, ale vždycky vím, kam se dostat“ je nám, závislým na šlágrvortech, pendrek platné.

Jinak je tomu v ostatních oblastech ochotnického divadla a zvláště pak v životě běžném. Zde jsem rád (a stále hovořím minimálně za dva), že jsme na sebe v životě narazili. Tvá schopnost rozeznat, nad čím je třeba mávnout rukou a neřešit, a naopak moudře poradit, když jde o něco podstatného, mně (nám) už mnohokrát pomohla. Ale abych to nehnal moc do vážna.

Přeji Ti do dalšího půlstoletí hodně sil a elánu. Abychom dokázali ještě moc let táhnout tu ochotnickou „Thespidovu káru“.

Abychom společně spáchali ještě moc ochotnických představení.

Abychom ještě moc let udrželi a dostali zase na nohy ten náš umdlévající Heřman.

Abychom ještě odplácali moc volejbalových mačů.

Abychom ogrilovali ještě moc a moc půlptáků.

Abychom si ještě mockrát společně vícehlasně zazpívali (hlavně to, co se líbí nám).

A abys ještě mockrát zachránil při „Z neznámých důvodů“ naše manželství před rozvodem.

Pepa+dohlžející Jitka Řezáčovi

D I V A D E L N Í

Vladimír
ZAJÍC
* 28. 7. 1946

JEN POČKEJ, ZAJÍCI, ŠEDESÁTKA TĚ NEMINE...

Kdyby se v devadesátém druhém nerozpadla republika, byl by Vladimír Zajíc známý ochotníkům určitě od Šumavy k Tatrám. Ale politici rozhodli, jak rozhodli. Poté nastaly další proměny, změnil se i královéhradecký Drak a Český rozhlas, kde Vladimír působil, a tak si jako solitér prošel cesty necesty po úvratích profesionálních i amatérských divadel a dnes je známý v České kotlině jako na Moravě, od Beskyd až k vinicím na Pálavsku. Není to jen metafora - je to konkrétní, úředně doložitelné, alespoň podle trvalých bydlíšť jeho spolutvůrců. Neb poslední dílko, které vytvořil spolu s Majkou Kotisovou, má co do činění se všemi regiony naší České republiky, je „průřezové“, jak se v politice říká.

Mám na mysli inscenaci Gogolovy Ženitby, kterou nastudoval V+M spolu s frekventanty své hronovské vzdělávací třídy, čili DRH aneb Dramaturgie – Režie – Herectví. Všichni si byli vším a vším byli určitě rádi, byť na soustředění a zkoušky přijížděli do slova stovky kilometrů...

Ale proč to všechno vzpomínám v tomto obsáhlém úvodu? Protože i já mám Vladimíra ve svém oku, a to minimálně od poloviny devadesátých let, kdy jsem přišel do Hradce Králové, kdy byl ještě dramaturgem Draku a také s Klicperovým divadlem cosi podnikal. A taky byl v Impulsu, abych nezapomněl, na lektorskou smlouvu. A psal pro rozhlas hradecký a chodil pilně do Jesliček – tam jsme se právě poznali víc než před tím. Nabídl se a dělal mi druhé oko, když jsme secvičovali Žebráckou operu. Trpělivě při zkouškách bděl nad pořádkem jevištním, protože co je na jevišti Jesliček nejdůležitější – pořádek! Narvěte do jevištního prostoru cca 25 m² skoro třicet herců, aby se nepokopali a aby na hlavní hrdiny bylo vidět, aby to tančilo, zpívalo i jinak se potvořilo esteticky, a to pravdivě a srozumitelně. Spal jsem tenkrát ještě porůznu neb jsem na hradecký magistrát dlouhou dobu dojížděl z Ústí nad Orlicí. Spal jsem i ve své kanceláři na sestrčených křeslech. A Vladimír mě vozil po půlnoci ze zkoušek, když už ani „nulka“ nejela, jezdil tenkrát svým historickým kabrioletem Škoda Felicia, možná že ho má ještě schovaný. A jen jsme vyrazili ke tří kilometry vzdálenému Ulrichovu

náměstí, začal hovor - se mnou, vytuhlým čtyřhodinovým zkoušením - a říkal mi to, co na zkoušce pro časovou tíseň nestačil a o čem přemýšlel, když jsem poskakoval mezi herci a řval, že se při hraní musí myslet!

Na druhý den, ještě než jsem v kanceláři rozlepil oči a poštu, už tu byl Vladimír s písemnými poznámkami ke včerejší zkoušce - pěkně pečlivě na několika stránkách, naklepaných na stroji, (PC ještě moc nebyly), když se mu nedařilo usnout. Ještě je mám schovaný...

Na nejrůznějších porotách se i hádal a málem pral - o svůj názor, samozřejmě, někdy svérázný. Ale vždycky byl teoreticky vyfutrovaný a praxí ošlehaný. O amatérském i profi divadle toho Vladimír ví hodně, pojem vzdělanec se k němu pasuje jako k málokomu, byť studoval nejprve zeměměřičství. Ale pak vystudoval výchovnou dramaturgii na DAMU a nakonec skončil na katedře prof. Císaře a stal se dramaturgem. Což bylo dobré jak pro Drak, tak třeba i pro Divadlo Radost, taky pro nejrůznější semináře a poroty, od

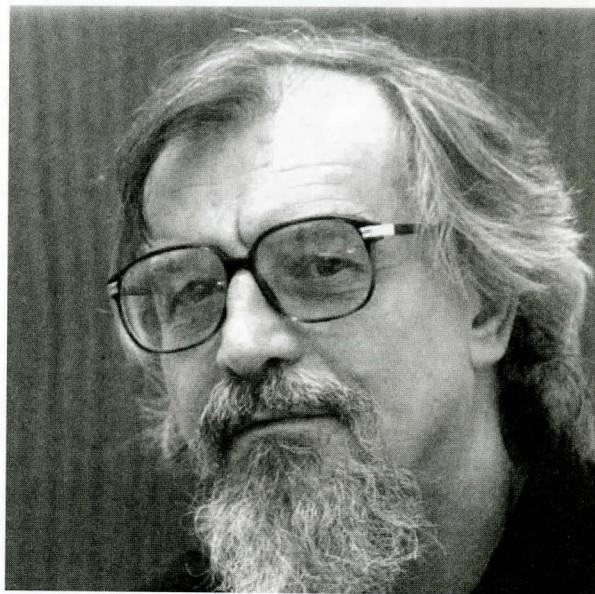

Foto: Ivo Mičkal

Třebíče po Hronov, pro rozhlasové recenze i vlastní spisovatelskou tvorbu. Sám byl kdysi amatérem (pamatujete pražský soubor Anfas?)

Vladimír Zajíc je v dějinách amatérského divadla konce minulého století i dnes zcela nepřehlédnutelný. Přejeme mu, aby ještě dlouho byl, aby se ještě dlouho hádal o svůj názor, aby mu to psalo a aby se vůbec krásně mezi námi, lidičkami divadelními, vynacházel. Tedy Vladimíre, postavte ztepilá, pevného hlasu, šedesátku bych ti ještě nehádal, ale cesta k obzoru přes ní vede ...

Saša Gregar

Sedmdesátiletá jubilantka

libuše
NOVÁKOVÁ
* 18. 10. 1936

Nechce se tomu věřit, že to je téměř 40 let, kdy Libuše Nováková jako mladá učitelka češtiny nastoupila na Základní školu v Týništi nad Orlicí a ihned se zapojila do aktivní činnosti v místním divadelním souboru. Její subtilní, okouzující zjev, kultivovaný projev, jevištní dikce s perfektní češtinou zaujal režisérský sbor, který její příchod uvítal jako velký přínos. Byla již hotovou herečkou, protože od svého mládí hrála divadlo pod režijním vedením svého otce. Nejen že na týnišťské scéně vytvořila řadu úspěšných rolí, ale mimo hereckou činnost věnovala se obětavě práci se školní mládeží, se kterou nastudovala a režírovala několik velmi zdařilých inscenací. Její obětavá práce s mládeží byla později přínosem i pro soubor dospělých ochotníků.

V divadelní aktivitě se angažovala i mimo domovský soubor jako členka krajského a okresního poradního sboru a poroty pro dětské divadlo. Velmi záslužnou činností bylo perfektní vedení divadelní kroniky týnišťského souboru.

Divadlo bylo neoddělitelnou součástí jejího života. Nikdy nedělala rozdíl mezi velkými a malými rolmi, se stejnou kreativitou tvořila významné role, jako působila v komparsu. Zнала jen lásku ke všemu co souviselo s divadlem.

Dnešní sedmdesátnice nic neztratila na svém šarmu a na své aktivitě i když ne přímo na jevištních prknech, ale v kulturním a společenském životě města, v Sokole, v ochotnickém souboru, v klubu seniorů, v Základní umělecké škole recitací poezie, přednesem vzdělávacích textů a uváděním kulturních pořadů, kde dovede uplatnit osobitý způsob svého kultivovaného přednesu.

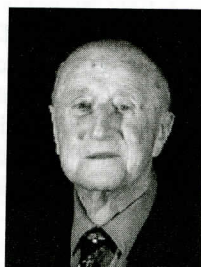
Dnešní jubilatce přejeme do dalších dlouhých let pevné zdraví, neustálou tvůrčí aktivitu, ať její neustálá tvůrčí invence trvale obohacuje kulturní a společenský život v našem městě.

Karel Procházka,
nestor Divadelního souboru Jirásek
v Týništi nad Orlicí

***

SMUTNÁ ZPRÁVA

JOSEF HRUŠKA
+ 20. června 2006

S lítostí oznamujeme, že nás opustil náš kamarád, herec, režisér a hlavně dobrý člověk "Joska, Józa, Pepíček" pan Josef Hruška. Člověk, kterého měl rád nejenom celý červenokostelecký soubor, ale celá červenokostelecká veřejnost. Člověk, který snad nikomu neublížil a který se na svět díval vždycky s úsměvem a s nadhledem. S nadhledem a moudrostí svých 92 let a s nadhledem a moudrostí a zkušeností herce, který strávil na „prknech která znamenají svět“ celých 75 let.

Když odešel navždy, nechtěl žádný velký pohřeb a tak jen pár z nás se s ním mohlo rozloučit v úzkém kruhu rodinném. Protože divadlo byla jeho druhá rodina. Přejeme mu aby v tom hereckém nebi ho čekalo ještě mnoho rolí a snad se tam s ním jednou třeba sejdem.

Za červenokostelecký soubor Pavel Labík

Kravská revue čili

V Turnově jsme slavili se Čmukaři jejich třicetiny

Abych toho nemusel tolik psát, vzal jsem si sebou diktafon a nahrál si několik gratulací.

Otázka:

Co přejete Čmukařům ke třicetinám?

Odpověď:

Honza Merta:

Ať vydrží!

Anna Příkrylová-Šefrnová:

Já jim přeju, aby byli!

Petr Vydra:

Ještě jednou tolik!

Alena Rodrová:

Aby je líbaly múzy kamkoli si řeknou!

Petr Mlád:

Všechno nejlepší a dneska slaví anglická královna osmdesátiny, tak aby se té osmdesátky taky dožili.

Kateřina Čejková:

Dalších třicet let. Stále mládí a krásu a mnoho nápadů a to asi stačí. Že?

Petr Haken:

Všechno nejlepší k narozeninám.

President Zd. Lindner:

Já bych jim přál, aby se přejmenovali na "ŠMUKAŘE". Já totiž nevím, co to je Čmukaři... (pak jsme mu to dlouho "vysvětlovali" až dobrovolně pochopil, že ČMUK je krajový výraz pro bambuli).

Petr Záruba:

Já jsem myslel, že jim budu přát dalších třicet let, ale teď si myslím, že aby vydrželi ještě aspoň tři sta let.

Pavla Kordová:

Já přeju dalších několikrát třicet let.

Spojáček Liberec:

Ať jejich sláva stále, stále, stále, stále, vzrůstá a vzrůstá.

Bodři Jaroměř:

My jsme to vyjádřili na daru, který jsme jim přivezli. Je duben,

Čmukaři v r. 1980 (foto archiv souboru)

jsou čarodějnice, tak jim přeji do dalších třiceti let úspěšný vzlet.

Vozichet Jablonec n.N.:

Já jim přeji všechno, co jim tady ještě nikdo nepoprál, a tím to přeji, co nejvíc.

Pěkné co?

A pěkné to tam bylo. Začátek trochu nervózní, Čmukaři (Weissová, Ipser, Habaďura-Zemenová a j.h. Baron) nám dali dárek: premiéru zatím bezejmenného kusu na motivy povídek Pavla Trauba. Nechci hod-

... z oslav, foto: J. Polehňa

notit, ale až to někde budou hrát, běžte na to, je to obrovská sranda a Čmukaři zase zářili. Po premiéře vystoupili hosté: divadlo Kuba s Pletenými pohádkami (tedy s převzatým čmukařským představením), divadlo Poli s Bleším cirkusem (na výslovné přání Jardy Ipsera), Jarka Holasová s Kohoutkem a slepičkou a jako bonbónek na konec Dáda Weissová + Jarda Ipser, tedy Čmukaři s Pidipohádkou. Pak se již na jevišti nahrnuli gratulanti a před oslavenci vytvořili barikádu darů. Celým večerem provázel a na oslavence prozrazoval různé intimnosti Petr Vydra. A jak to skončilo? Příjemnou a přiměřenou pařbou ve Slávii až téměř do ranního kuropění. To jsou fakta, která se dají přenést na papír. Sounáležitost, přátelská atmosféra, tolerance a přátelství se popsat nedají, to musí člověk prožít. A mě se to podařilo!

Jirka Polehňa

Pozn. red.

Když jsem se dožadovala nějakých zpráv o historii Čmukařů, přišla odpověď: Historii si můžeš stáhnout z www.cmukari.wz.cz. I učinila jsem a čtenářům Hromady předkládám. Ale tento materiál zřejmě vznikl již k jejich 25. výročí. Ale to nevadí. Těch posledních pět let si pamatuji me...

-ng-

O souboru

Soubor vznikl jako ČMUKAŘI OB Modřišice, od 1997 Turnov. Vůdčí postavou byl Jaroslav Ipser, po několika letech i Daniela Weissová a později Romana Zemenová – všichni setrvávají.

Za 25 let vytvořili šedesátku drobnějších i větších kusů sdružených do 45 inscenací. V prvních 3 letech 15, v 80. letech průměrně ročně 2, od roku 1990 1. Většinou dvou, někdy tři a výjimečně vícečlený soubor hrává pro všechny věkové kategorie kolem 50 představení ročně. Nespecializují se na určitý, předem daný druh loutek, nýbrž hledají pro vyjádření svých záměrů optimální prostředky. Někdy jsou to marionety na drátě, maňasci, tyčové loutky či manekýni, někdy metaforicky využívané předměty.

Dáda Weissová

V hlavním programu LOUČKÁŘSKÉ CHRUDIMI se poprvé objevili v roce 1982 se svou devátou inscenací, **Dračími pohádkami**, a hned za ni obdrželi cenu (stejně jako ještě 4x), následoval 1984 **Vodník**, 1985 **Frejř**, 1986 **Jak Kašpárek...** Po létech zrání triumfovali svým vrcholným „triptychem“ **Lárek ičičok** (1991), **Léčba neklidem** (1992) a **Medvídek Pú nebo tak nějak** (1993).

V něm rozvinuli na látkách moderních pohádek či povídek své citění „suchého“ humoru. V následující období, v němž D. Weissovou převážně zastoupila Romana Zemenová, vznikly inscenace využívající poznatých principů a nabytých dovedností především hereckých a loutkohereckých: **Dobrá rána** (1994), **7 trpaslíků a Sněhurka** (1996), **Kašpárek chodí pěšky** (1999). Znovu si též na LCH zopakovali starší inscenace: **Sadoděde, Sadoděde** (1997, původně 1988) **Pletené pohádky** (2000, vznik 1982), **Dračí pohádky** (2002, vznik 1982) **Kam se poděly kočičí jazýčky** (2003). Hráli též na všech šesti S/hledáních, Přeletu nad loutkářským hnízdem, Faustování, Čechově Olomouci, Litvínovském festivalu loutek, FEMADu, Jiráskově Hronovu, Kopřivě, jako host na Kaplickém divadelním létě, Scénické

žatvě v Martině aj. Vystupovali též v NDR, Bulharsku, Maďarsku, Portugalsku, Francii, Španělsku, Polsku, Indii a SRN.

Záhy začali Čmukaři rozvíjet své autorské divadlo – což neznamená, že byli nutně původními autory, jde o autorství inscenační, tj. takový vstup do struktury původního textu a jeho převedení na jeviště, kdy by už nebylo pravdivé, ani slušné uvádět jako autora (jen) autora předlohy. Po počátečních klasičtějších dramatických textech pohádkového rázu se brzy přeorientovali spíše na adaptace textů prozaických. Pohádek se nezříkají dodnes. V jejich rámci i mimo něj našli od začátku devadesátých let svoji „parketu“ v anglickém (mnohdy černém) humoru až hororu, absurditě, anekdotickém nonsensu, v paradoxech života. Čmukaři – především ústřední dvojice Jaroslav Ipser a Daniela Weissová – vyvrátili jak ve svém hereckém gagu, tak v dramaturgickém a režijním uchopení prozaických předloh, k nimž zejména v Medvídkovi Pú přidávají navíc i pozoruhodná metaforická řešení ve scénografii. Čmukaři posunuli v českém loutkovém divadle úroveň groteskního loutkohereckví a hereckví.

*zdroj: Luděk Richter
(50 LOUČKÁŘSKÝCH CHRUDIMÍ)*

30 LET SOUBORU H A D

Foto: S. Gregar

*Příjemné sobotní dopoledne
10. června jsme strávili
v prostorách Studia PH
v Adalu v Hradci Králové.
Loutkářský soubor HAD
zde instaloval výstavu loutek
ze své třicetileté činnosti.
Zároveň využil intimní prostor
studia před jeho rekonstrukcí
k hezkému divadelnickému
setkání. Jirka Polehňa
zavzpomínal na oněch třicet let,
místy svou pamětí trochu
bloudil, ale třicet let...!
Pro jistotu otiskujeme krátkou
rekapitulaci Slávka Illiche.*

Píše se rok 1976 a manželé Miroslav a Jiřina Kuželovi se rozhodují založit amatérské loutkové divadlo. Vypisují konkurz a shromáždí kolem sebe partu dobrovolníků různé věkové kategorie. Kuželovi jsou jedni, kteří mají zkušenost s amatérským divadlem, přirostlo jim k srdci už v Kostelci nad Orlicí, odkud se přestěhovali do Hradce Králové.

První zkoušky, první nesmělé kroky a zatím bezejmenné divadlo začíná svou dráhu, nejprve v prostorách Stavoprojektu. Po krátkém čase přechází do svého prvního působiště v malšovické Besedě. Zde vznikají první hry, dojde k ustálení počtu loutkoherců, kteří, až na malé výjimky, tvoří základ souboru až do roku 1991.

Po pěti letech se divadlo, které vystupuje již pod názvem HAD (Hradecké Amatérské Divadlo), stěhuje do nového prostor Adalbertina. Po roce 1990 dochází k útlumu amatérského divadla a k odchodu drtivé většiny členů souboru, zbytek čítající pět lidí už během roku 1992 obnovuje svou činnost pod novým zřizovatelem Kulturní a vzdělávací společnosti Hradec Králové.

Za třicet let divadlo HAD vystupovalo na okresních, krajských a ná-

rodních přehlídkách, na zájezdech po vlastech českých i v zahraničí, v Polsku, v Portugalsku, a dokázalo udržet náklonnost malého diváka, pro něhož své inscenace vytvářelo, vytváří a stále vytvářet chce.

Divadlem HAD prošlo přes padesát amatérů, z nichž se část rekrutovala jako režiséři, scénografové, výtvarníci, ale i dramatici a hudebníci. V současné době má soubor 12 herců.

Slávek Illich

Zeptali jsme zakladatele divadla HAD, Miroslava Kužele

- jak vznikají vaše představení?

Jedním slovem – odpovědně. Ale není to tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Co hrát, jak hrát, čím hrát, to je dnes předmětem diskusí členů souboru. Nejprve je nutné text pohádky upravit, či spíše napsat ho tak, aby byl jako ušitý pro náš soubor, aby zaujal naše malé diváky. Hrajeme pro děti od tří let. A když je text po připomínkách členů hotový, je třeba vyrobit dekorace a loutky takového typu, který by nejlépe vyhovoval dané hře, marionety, maňásky, javajky... A aby se jich malí diváci nebáli. Vždyť tříletý klouček se dokáže v divadle rozbrečet.

Dalším faktorem je hudba. V každé pohádce je třeba hudbou propojit přestavby scény, oživit písničkami tak, aby do pohádky zapadly a nenarušily děj.

Následují čtené zkoušky a po zvládnutí textu zkoušky na jevišti s loutkami. A pak už zbývá předložit divákům to, co jsme připravili – premiéru – a s napětím čekat, zda všechno dopadlo a bylo přijato tak, jak jsme si představovali.

Hrajeme každých čtrnáct dní, v sobotu ve studiu PH v budově Adalbertina, kde působí Hradecká kulturní a vzdělávací společnost, která je našemu divadlu sponzorem. Poskytuje nám prostory a všechno, co je k provozování loutkového divadla třeba. Na oplátku vše vyrábíme a hrajeme zdarma – jsme přece amatéři.

Miroslav Kužel

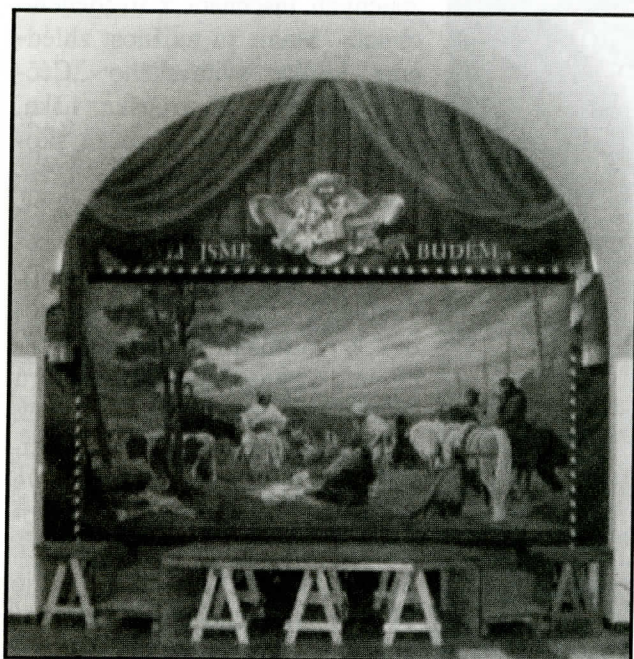
A pak jsme si prohlíželi vystavené loutky, povídali o historii i současnosti, popíjeli báječné víno a ochutnali chlebičky. A hlavně si užívali přátelské atmosféry společenství lidí se stejnou láskou zvanou „loutkové divadlo“.

-ng-

H R O M A D A

PELMEL
(MIŠMAŠ)

HURÁ DO MILETÍNA

Bezpečnostní technik by si dnes zoufal z přepínače elektrického proudu na jevišti vysokých ochotníků ze začátku 20. století.

Do městečka čilého divadelního ruchu, rodiště pěvce Kytice Karla Jaromíra Erbena, do místa, kde otvíráme v místním zámku, za spolupráce pražské NIPOS-Artamy, první část expozice Národní divadlo českého Podkrkonoší.

Chceme tak vzdát hold předchůdcům našich současných divadelních amatérských snah a připomenout si jejich záslužné dílo. Ujali jsme se realizace myšlenky zachránit doklady o jinak pomíjivé naší práci na jevišti a uchovat je pro potěšení. Vzniká tak první stálá divadelní expozice v naší zemi. Bude jistě přitažlivá pro návštěvníky všeho druhu, ale naším cílem je seznámit s ní hlavně amatérské divadelníky. Rádi bychom vytvořili tradici návštěv souborů putujících na divadelní přehlídky. Před současným divadelním kláním by si mohli připomenout cestu, jakou se ubíralo ochotnické divadlo a možná se i nad některými postupy pousmát.

Přes Miletín ale můžete také jet za krásami hor do Krkonoš, přes Miletín může vést vaše cesta na divadelní přehlídky do Hronova, Náchoda, Červeného Kostelce, Kuksu, Trutnova. Konec konců prohlídku expozice do vaší výletní trasy můžete zařadit vždycky.

A co tam všechno uvidíte? Unikátní sbírku malovaných opon, vstupní expozici rodícího se muzea českého amatérského divadla s pověstným slonem vysokých ochotníků, úpického anděla, jabloneckého rytíře i pokladničku, do které se sbíralo na stavbu Jiráskova divadla v Hronově. Oponu si tam sami vytáhnete, jeviště nasvítíte, i maska vám bude dopřána. Vstoupíte do tajemného zákulisí.

Slibujeme pěkný zážitek, přijměte naše pozvání.

Divadelní soubor Erben v Miletíně

LOUTKÁŘŮM A MILOVNÍKŮM LOUTEK

V chrudimském muzeu loutek je v jednom ze sálů zajímavá výstava loutek nazvaná „Amatéri na Loutkářské Chrudimi po sametové revoluci“. Výstava je přehledně uspořádaná a nabízí ke zhlédnutí loutky a v některých případech i scénická provedení významných inscenací z uvedeného období. Máme tu možnost zhlédnout loutky svitavského „Céčka“ (Hamlet, Bystrouška liška, Slon), svitavské dramatické školicky souboru Tlupatlapa (Pastýřka), plzeňského Střípku (Klobásová komedie, Finis, jasný sokol), Divadla v Boudě (Golem), Čmukařů Sadoděde, (Sadoděde...), Tatrmánů z Bechyně (Zachraňte vojína Kuřátko), souboru Druhák z hradeckých Jesliček (Větr z Apalačských hor) a průhled do tvorby souboru Dno ve fotografiích a kresbách na vysokém válci uprostřed místnosti. Stojí zato výstavu vidět. Ukazuje vývoj loutkového divadla i různé způsoby inscenování a připomene vzácné chvíle radosti ze zhlédnutých inscenací, které byly k vidění na regionálních přehlídkách, ale hlavně na Loutkářských Chrudimích po sametové revoluci. Te-

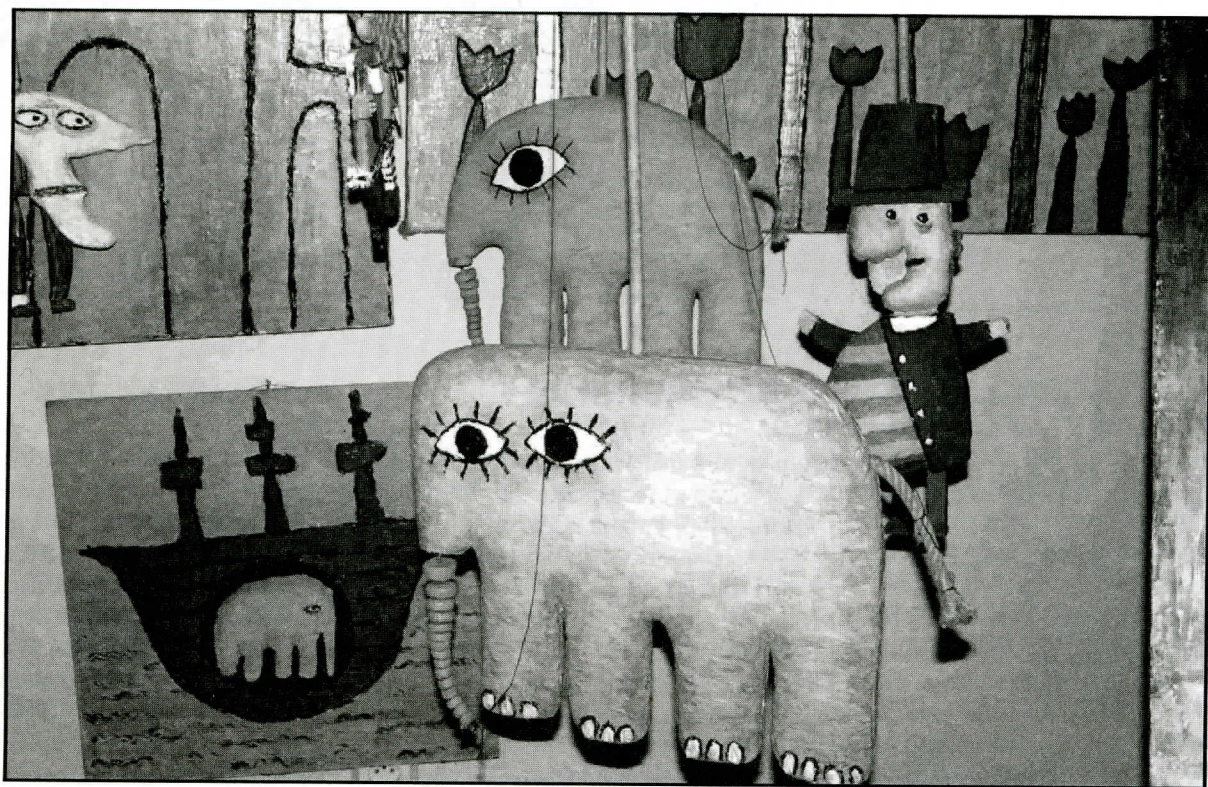

Foto: J. Merta

dy v době, kdy se loutkové divadlo formovalo v nových svobodných podmínkách. Je to výběr, který loutkové divadlo výrazně charakterizuje a dává nahlédnout do jeho pozitivního uměleckého vývoje. Výstava vybavuje vzpomínky a poskytuje znovu zážitek skrze výtvarná řešení amatérských scénografií. Výstavku připomínáme několika fotografiemi, ale samotná účast na ní je neskonale silnější. – Výstava je otevřena do konce roku 2006.

Samozřejmě, že tato instalace není jediná. A za sebe mohu doporučit i výstavu loutek Karla Vostárka, která je jen o patro výš, a setkat se znovu s loutkami kdysi slavného souboru Paraple, např. z inscenace Tristan a Isolda a dalších. I zde je zachycen vývoj

autorovy činnosti v oblasti loutkového divadla.

Na stejném patře najdete obšíhlou a zajímavou výstavku rodinných papírových divadélek, vystřihovánek, z 19. století ze sbírek Karla Zelenky, v inscenačním provedení, se scénami i s dobovými loutkami. Výstava jako návrat ke vzpomínání pro starší a jako poznání mladším.

Kromě popisovaných instalací je v muzeu samozřejmě ke zhlédnutí další velké množství loutek a loutkářských artefaktů doby minulé i současné. Vřele návštěvu muzea doporučujeme.

Jen pro informaci: v letních měsících je muzeum otevřeno denně (i v pondělí) od 9 – 12 a 13 – 18 hod.

Jan Merta

OPONA

Bývá ji odděleno jeviště a hlediště, což souvisí s vývojem kukátkového prostoru. Vývoj divadla směřoval k tomu, aby všechno na jevišti bylo co nejreálnější a divák co nejvíce překvapován. Aby překvapení bylo zázrakem a okouzlením - což nastávalo hned po otevření opony. V Rusku ve velkých divadlech budovali monumentální realistické výpravy a když se zvedla opona, diváci tleskali - na příklad věrně provedené kulise Petrohradu! Nebe s plujícími mraky, vysoké domy s portály, kandelábry s plynovými lampami, tekoucí řeka Něva... Dnešní divadlo však více propojuje hlediště s jevištěm a hledají se nové formy vztahů směřující k oslovení diváka. A použití opony se naopak může někdy jevit jako něco nového, jako "avangarda" - málokdo ji dnes totiž používá. Pro jistý pocit divadla je však opona stále podstatná a důležitá. Opona přece otevírá dveře k touženému zážitku a já se na něj jako divák přece těším.

Opona v divadle vždycky před stavovala i jistou reprezentačnost. A nemusíme mluvit zrovna o slavné Hynaisově oponě v Národním divadle. Na půdě divadla v Miletině mají podobných malovaných opon celou sbírku - konečně právě kvůli nim tam vzniká ochotnické muzeum. Na mnoha venkovských scénách se takové malované opony používaly, znamenaly jakýsi jedinečný výtvarně reprezentační zážitek. Opona prostě k duchu divadla patří.

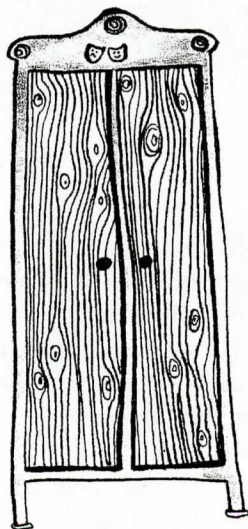

RAKVIČKÁRNA

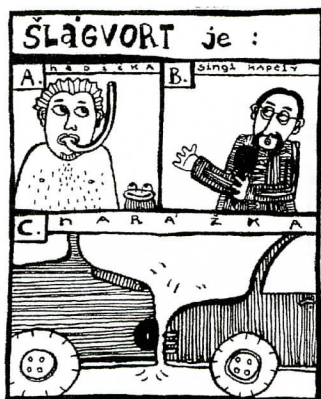
Především v maňáskovém divadle, je to odnož komedie, kde předmětem legrace je „pohřební humor“. Smrt má rysy nesmyslného, nepatřičného a směšného, oběť ani litovat nemůžeme. V Shakesperovi najdeme podobné situace třeba v komedii Veta za vetu. O smrti se tam žertuje, až to může být cynické a nesnesitelné. Smrt vyvolává smích, je směšná a komická. Co je podstatou maňáskové rakvičkárny? Že někdo někoho mlátí po hlavě, až ho umlátí? A my se tomu báječně smějeme? Ano, ten, kdo je mlácen, si to přece zaslouží, je totiž zlý nebo špatný! Dá si namlátit a my si pochvalujeme, že mu to patří. Když se nechá.

Rakvičkárna není nic jiného, než druh černého humoru. Kašpárek! Ona podivná bytost českého loutkového divadla, napůl dítě, napůl dospělý, napůl muž, napůl trpaslík. Původně „Kasperl“ vznikl v činoherní linii vídeňského divadla. Řídí se jakýmsi „moral insaniti“, tedy heslem, že co mi prospívá, dělám bez ohledu na to, zda-li to je či není morální. Lidi se vždycky náramně bavili, jak Kašpar obratně vyklouzнул z nejrůznějších nebezpečných a choulostivých situací. I když došlo ke smrti. Průvodcem Dona Juana v Kopeckého loutkovém zpracování této hry není Sganarel nebo Leporello, ale Kašpárek! Juan umře - a Kašpárek se houby stará o duchovní poslání hry! „Ha, ha, to má z toho, že pozval Komturu na večeři! Takové nepatřičné jednání! Patří mu to!“

DIVADELNÍ JARMÁRKA PROFESORA CÍSAŘE

Ilustrace Jiří Jelínek, DNO

ŠLÁGVORT

Šlágwort nebo-li narážka - herec má odpovědět na nějaké slovo, odpovědět na repliku toho, s kým na jevišti mluví. A co teprve, když se jich na jevišti sejde víc? V mnohonásobném dialogu má někdo začít mluvit, což je jaksi přirozené. Ale kdy? Mockrát jsem zažil, že herci říkali text jaksi vlastními slovy. A v tu chvíli ostatní nevěděli, zda dotyčný už domluvil nebo zda bude pokračovat - kdy konečně, proboha, řekne ten "šlágwort", tu narážku! Anebo se na jisté slovo má spustit hudba - a slovo nepřichází, přicházejí jiná, zvukař šlí. Tak co, řekne to ten trouba nebo ne?

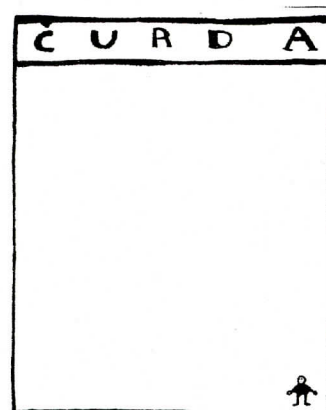
Šlágwort je jeden z nejdůležitějších pojmů a platí bez ohledu na jakoukoliv novodobou dokonalou techniku, bez ohledu na nejrozumnější divadelní vymoženosti. Pokud coby herec neví, zda ten přede mnou už skončil, abych já mohl pokračovat, abych mohl spustit akci - třeba mu dát pár facek nebo si jít sednout stranou a začít svůj text, jak bylo nazkoušeno, pak nastane katastrofa. Šlágwort je samozřejmě rovněž slovo z němčiny. Znamená „úderné slovo“. Schlag je „bít“ a „Vort“ je slovo. Slovo udeří! A na ten úder musím něco udělat, jediné tak divadlo funguje. Když šlágwort nepřijde, divadlo se hrouť.

BENEFICE

Benefice patří divadlu, kde na prvním místě byli herci. A režisér ještě nebyl tak silný, aby rozhodoval o podobě představení. Herci to byli, kdo rozhodovali, jaké to divadlo je, herci táhli lidi do divadel. Byla to doba, kdy se ctilo především herecké umění. Herec vždycky dostával nebo alespoň toužil dostávat plat, a právě benefice byla právem herce, jak si přilepšit. Mohl si vybrat si roli, zahrát ji v představení a obdržet za to část vstupného.

Dálo se to nejčastěji u kočovných společností. Herec před představením chodil osobně dům od domu a na představení zval ctihodné měšťany. Dokonce se dochovaly hry s touto tematikou. Šamberk napsal komedii „Já mám příjem“ - benefici se česky říkalo „příjem“. V té hře si ho spletli se ženichem, který přišel žádat o ruku, prostě legrace. Herec se krásně oblékl, obešel město a večer ukázal publiku, co umí. I dnes může dát divadlo šanci skvělému herci, aby hrál „na sebe“, byť zřejmě nedostane část večerní tržby. Já v herce na divadle věřím, a tak si myslím, že ti nejlepší by i dnes měli dostávat šanci hrát „na sebe“ - tedy mít benefici.

ČURDA

Taky se říká „štěk“. Na pěkné roli může herec vždycky ukázat, co umí, třeba i v jednom výstupu, pěkná role nemusí být jen když herec „nesleze z jeviště“. Dokonce se jeho um může prokázat právě na malém výstupu, kdy v dobře udělané situaci předvede dokonale vybudovanou postavu. Často je to lepší než nějaká „hauptka“, tedy role hlavní neboli stěžejní. Jsou samozřejmě role, kdy herec má předepsáno pouze přijít a odejít, musí splnit nějakou úlohu.

Kupodivu jsou autoři, kteří z takových rolí udělali významné postavy - třeba Moliere! Ten v řadě svých her napsal jakési funkční role - třeba nápadníky dcer Lakomce. Sice to nejsou kvantitativně úplně „čurdy“, ale uhrát je, udělat z nich postavu, nejen splnit, že mám něco oznámit, aby děj šel dál, to není úplně snadné. Souhlasím, alespoň teoreticky, se Stanislavským. Ten říkal, že „nejsou malé role, ale jen malí herci“. A tak, dá-li vám režisér šanci malou roli rozvinout, často žasnete nad tím, co pro inscenaci taková opovrhovaná „čurda“ znamená.

